

כלמינתה אפורה Calamintha incana - פורחת בחבל

הים תיכוני (אוגוסט 2015)

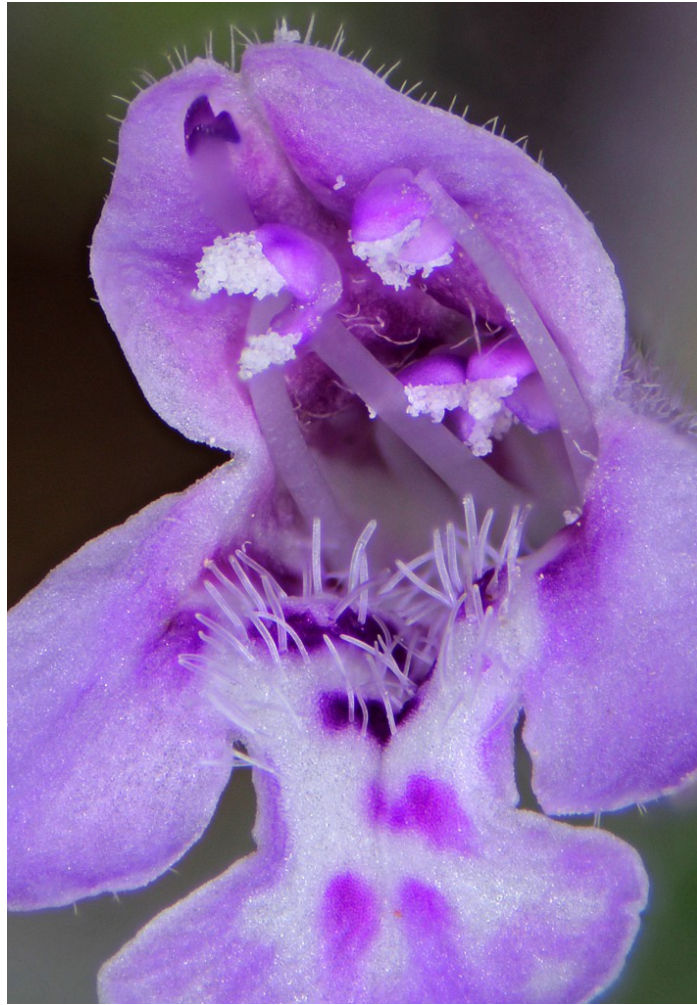
כתב: אבי שמידע

כלמינתה אפורה *Calamintha incana* (שפתניים) היא בן-שיח עדין, מעוצה רק בבסיסו הגדל בצורה שרועה, גובהו 15-20 ס"מ וקוטרו 20-30 ס"מ. העלים נגדיים עגולים דמויי מטבעות בעלי שעירות נעימה. הפרחים ורודים נישאים על עוקצים מסועפים הארוכים במקצת מגביע הפרח. הגביע דו-שפתני, שפתו העליונה קצרה במידה ניכרת משפתו התחתונה. הפרח דומה מאוד לפרח של זוטה, צינור הכותרת ישר, אורכו 7 מ"מ והוא מסנן ביקורים רק של דבורים ארוכות לשון. אורך הכותרת 8-11 מ"מ, שפתה העליונה מחולקת ל-3 אונות והיא פונה אל המאביק. פורח לאורך הקיץ והסתיו. גדל בעיקר בשדרת ההר ובחגורת הספר על קרקעות קרטון ובסלעים.

שם הסוג נגזר מיוונית ופרושו "הנענה המשובחת"; דומה מאוד לאזוב ולכן קוראים לו הערבים בשם "זועוטמאן" = האזוב הקטן.

כלמינתה אפורה. צילמה: ערגה אלוני ©

כלמינתה אפורה. פרחה. צילם: עוז גולן ©

שימושים: העלים בעלי ריח "נענע מיוחד" משמשים כתבלין משובח לתה, למאכל ולמרפא; העלים מכילים שמנים אתריים והם ריחניים מאוד ומשמשים כתבלין מצוין להכנת תה ותבשילי בשר. תה כלמינתה יעיל כנגד כאבי בטן, תולעי מעיים, כאבים בעת מחזור (אם מאמינים...) וכנגד שיעול ודלקת ריאות. בשל פריחתו ברוב חודשי השנה ובמיוחד בקיף (בתנאי לחות) מומלץ מאוד לגינון.

בית גידול ותפוצה: גדל בעיקר על סלעי גיר רך ונארי באזור הספר היים-תיכוני: בעוד בתוך החבל היים-תיכוני נמצא אותו יותר על קרטון חשוף ככל שיורדים למדבר גדל בכסי סלע בנארי ובסלעי גיר קשה. שכיח מקומית בשדרת ההר המזרחי מחברון לירושלים ובקרטונים בגליל המערבי.

מינים קרובים - אקינוס ריחני הוא מין חד-שנתי אשר לפניו כלול היה בסוג כלמינתה, עובדה המרמזת על קרבתו הסיסטמטית. זהו מין קטן (14-7 ס"מ) של חגורת הספר ההררית; שכיח בחרמון וברכס מעון ונכחד מאזור ירושלים. גם הקלינופודיון המנוצה, צמח עשבוני רב-שנתי משתרג השתייך לפניו לסוג כלמינתה, עובדה המסגירה את הקרבה של

מבנה פרח הקלינופודיון לסוג כלמינתה. זהו צמח נדיר ביותר שעד כה ידוע מישראל רק
מיער אודם בצפון הגולן.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 כלמינתה אפורה *Calamintha incana* - פורחת בחבל הים
תיכוני (אוגוסט 2015). "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

<https://www.kalanit.org.il/calamintha-incana-08-2015>